

TRƯỜNG ĐẠI VĂN HÓA HÀ NỘI
KHOA QUẢN LÝ VĂN HÓA NGHỆ THUẬT

NGUYỄN DANH TUÂN

QUẢN LÝ DI TÍCH THÀNH CỔ SƠN TÂY
THỊ XÃ SƠN TÂY, THÀNH PHỐ HÀ NỘI

Chuyên ngành: Chính sách Văn hóa

KHÓA LUẬN TỐT NGHIỆP
NGÀNH QUẢN LÝ VĂN HÓA

Giảng viên hướng dẫn: ThS. Trần Thị Thu Nhung

Hà Nội – 2014

LỜI CẢM ƠN

Để hoàn thành được khóa luận này, tôi xin chân thành cảm ơn các thầy cô khoa Quản lý Văn hóa - Nghệ thuật, trường Đại học Văn hóa Hà Nội đã trang bị cho tôi kiến thức, kinh nghiệm và tạo mọi điều kiện cho tôi trong quá trình học tập cũng như hoàn thành khóa luận này. Đặc biệt, tôi vô cùng biết ơn và xin gửi lời cảm ơn chân thành nhất tới ThS Trần Thị Thu Nhung, người trực tiếp hướng dẫn, chỉ bảo tôi trong quá trình thực hiện khóa luận.

Xin gửi lời cảm ơn đến Ban quản lý di tích Thành cổ Sơn Tây đã động viên và tạo mọi điều kiện để tôi sớm hoàn thành khóa luận này.

Do hạn chế về thời gian, kiến thức, kinh nghiệm chắc chắn khóa luận không thể tránh khỏi những sai sót. Rất mong nhận được sự đóng góp ý kiến của các thầy cô để khóa luận được hoàn thiện hơn.

Xin chân thành cảm ơn!

Hà Nội, ngày 15 tháng 5 năm 2014

Sinh viên

Nguyễn Danh Tuấn

MỤC LỤC

MỞ ĐẦU	1
Chương 1: CƠ SỞ LÝ LUẬN VÀ TỔNG QUAN DI TÍCH THÀNH CỔ SƠN TÂY	5
1.1. Cơ sở lý luận về quản lý di tích lịch sử văn hóa.	5
<i>1.1.1. Khái niệm di tích</i>	<i>5</i>
<i>1.1.2. Khái niệm quản lý di tích</i>	<i>6</i>
<i>1.1.3. Nội dung về quản lý nhà nước về di sản văn hóa.</i>	<i>7</i>
1.2. Vai trò của di tích đối với cộng đồng.....	8
1.3. Khái quát về thành phố Sơn Tây.....	10
<i>1.3.1. Lịch sử hình thành và phát triển.....</i>	<i>10</i>
<i>1.3.2. Điều kiện tự nhiên.....</i>	<i>13</i>
<i>1.3.3. Tình hình kinh tế - xã hội.....</i>	<i>15</i>
Chương 2: THỰC TRẠNG CÔNG TÁC QUẢN LÝ DI TÍCH THÀNH CỔ SƠN TÂY, HÀ NỘI.....	19
2.1. Khái quát chung về di tích Thành cổ Sơn Tây.....	19
<i>2.1.1. Quá trình xây dựng và hình thành Thành cổ Sơn Tây.....</i>	<i>19</i>
<i>2.1.2. Những giá trị tiêu biểu của di tích Thành cổ Sơn Tây</i>	<i>22</i>
<i>2.1.2.1. Giá trị lịch sử</i>	<i>22</i>
<i>2.1.2.2. Giá trị kiến trúc – nghệ thuật.....</i>	<i>24</i>
<i>2.1.2.3. Giá trị văn hóa – du lịch</i>	<i>26</i>
<i>2.1.3. Mô hình quản lý của di tích Thành cổ Sơn Tây.....</i>	<i>26</i>
<i>2.1.4. Cơ cấu tổ chức, chức năng, nhiệm vụ và quyền hạn ban quản lý di tích</i>	<i>28</i>
2.2. Thực trạng công tác quản lý hoạt động bảo tồn di tích.....	31
<i>2.2.1. Công tác trùng tu, tôn tạo di tích.....</i>	<i>31</i>
<i>2.2.2. Công tác quản lý an ninh xã hội</i>	<i>32</i>
<i>2.2.3 Công tác quản lý giao thông.....</i>	<i>33</i>
<i>2.2.4. Công tác xây dựng cảnh quan</i>	<i>34</i>
<i>2.2.5. Công tác tuyên truyền, quảng bá di tích.</i>	<i>36</i>

2.2.5.1. Các hoạt động nghiên cứu khoa học về giá trị của di tích	36
2.2.5.2. Các hoạt động thuyết minh tuyên truyền.	37
2.2.5.3. Các hoạt động quảng bá hình ảnh trên phương tiện thông tin đại chúng.	38
Chương 3: NÂNG CAO HIỆU QUẢ QUẢN LÝ DI TÍCH THÀNH CỔ	
SƠN TÂY, HÀ NỘI.....	40
3.1. Kết quả hoạt động thực tiễn của công tác quản lý di tích Thành Cổ	
Sơn Tây.....	40
<i>3.1.1. Những mặt tích cực.....</i>	<i>40</i>
<i>3.1.2. Những hạn chế.....</i>	<i>41</i>
<i>3.1.3. Nguyên nhân</i>	<i>43</i>
3.2 Giải pháp nâng cao hiệu quả quản lý di tích Thành cổ Sơn Tây	43
<i>3.2.1 Giải pháp về quy hoạch.....</i>	<i>43</i>
<i>3.2.2. Giải pháp cho cơ cấu tổ chức và cơ cấu nhân sự.....</i>	<i>47</i>
<i>3.2.3. Giải pháp cho kinh doanh du lịch với khai thác di tích</i>	<i>50</i>
<i>3.2.4. Giải pháp về thanh, kiểm tra và xử lý vi phạm</i>	<i>54</i>
<i>3.2.5. Giải pháp về đẩy mạnh tuyên truyền giáo dục ý thức cho người dân</i>	
.....	56
KẾT LUẬN	60
TÀI LIỆU THAM KHẢO	62
PHỤ LỤC	

MỞ ĐẦU

1. Lý do chọn đề tài

Mỗi mảnh đất, mỗi vùng quê khắp nơi trên đất nước Việt Nam nơi đâu cũng có những di tích lịch sử, văn hóa, di tích cách mạng. Mỗi công trình là minh chứng cho quá trình phát triển về lịch sử, văn hóa trong suốt chiều dài lịch sử. Nó trở thành tài sản vô giá là bộ phận hợp thành nền văn hóa Việt Nam đậm đà bản sắc dân tộc, đồng thời là bộ phận quan trọng của di sản văn hóa của nhân loại.

Các di tích lịch sử là những vật chứng đang được mọi người quan tâm vì nó như là thông điệp mà thế hệ trước trao lại cho thế hệ sau, từ đó cảm nhận được quá khứ của dân tộc, tìm đến truyền thống lịch sử văn hóa và cảm nhận sự đẹp đẽ của những giá trị đạo đức, thẩm mỹ và tín ngưỡng tâm linh. Các di tích lịch sử văn hóa gắn bó với đời sống văn hóa, tinh thần của con người, từ đó khơi gợi niềm tự hào dân tộc, tình yêu quê hương đất nước. Di tích là những bằng chứng vật chất có ý nghĩa quan trọng minh chứng về lịch sử đấu tranh dựng nước và giữ nước của dân tộc. Di tích giúp cho con người biết được cội nguồn của dân tộc mình, hiểu về truyền thống lịch sử, đặc trưng văn hóa của đất nước và do đó, có tác dụng ngược trở lại tới việc hình thành nhân cách con người Việt Nam hiện đại.

Trong bối cảnh hiện nay, đời sống vật chất và tinh thần của người dân ngày càng nâng cao, do đó nhu cầu hưởng thụ và tìm hiểu về cội nguồn dân tộc ngày càng cao, vì thế quản lý di tích cũng như bảo tồn và phát triển di tích lại rất quan trọng. Công tác quản lý càng cần được quan tâm, bởi lẽ, nếu quản lý tốt thì công tác bảo tồn và phát huy giá trị di tích cũng được đúng cách hơn.

Nhận thức của toàn xã hội về vai trò, ý nghĩa, giá trị của di sản văn hóa nói chung, di tích lịch sử ngày càng được nâng cao. Bảo vệ di tích, phát huy giá trị của di tích phục vụ công nghiệp hóa, hiện đại hóa đất nước, đấu tranh

chống vi phạm đã trở thành nhiệm vụ quan trọng của toàn Đảng toàn dân. Tuy nhiên cũng có nhiều di tích đang trong tình trạng xuống cấp. Nhưng việc tu bổ di tích hiện nay mới chỉ tập trung vào di tích chính nổi tiếng, hầu như chưa có di tích nào được đầu tư tu bổ hoàn chỉnh từ kiến trúc tới hạ tầng, từ nội thất tới ngoại thất. Bên cạnh đó, chất lượng tu bổ di tích, nhất là những hạng mục được thi công bằng nguồn vốn do nhân dân đóng góp còn chưa đạt yêu cầu về chuyên môn. Tăng cường quản lý nhà nước và xây dựng đội ngũ kiến trúc sư, kỹ sư, nghệ nhân, công nhân. Phục vụ tu bổ di tích là vấn đề cấp thiết hiện nay.

Xuất phát từ thực tế quản lý ở nước ta còn nhiều hạn chế, đội ngũ nhân viên quản lý chưa nhiều, trình độ quản lý chưa cao, cùng với sự bào mòn hủy hoại theo thời gian các di tích bị xuống cấp, hư hỏng nặng, các di tích bị lấn chiếm. Hơn nữa một bộ phận dân cư chưa ý thức được tầm quan trọng của các di tích văn hóa trong đời sống xã hội đã làm cho các di tích bị xuống cấp một cách trầm trọng.

Do đó vấn đề quản lý di tích là rất quan trọng. Nó không chỉ góp phần giữ nét cổ kính, thiêng liêng của các di tích như nó vốn có mà còn tạo ra tâm lý thoải mái cho du khách mỗi lần đến thăm di tích.

Là một sinh viên khoa Quản lý Văn hóa được trang bị kiến thức và hiểu được giá trị cũng như tầm quan trọng của các di tích lịch sử văn hóa. Với mong muốn góp phần vào việc gìn giữ, bảo tồn và phát huy những giá trị của các di tích lịch sử văn hóa, tác giả đã lựa chọn đề tài : “*Quản lý di tích thành cổ Sơn Tây - Thị xã Sơn Tây, thành phố Hà Nội* ” làm khóa luận tốt nghiệp của mình.

2. Mục đích và nhiệm vụ nghiên cứu

Với mục tiêu đánh giá đúng nhận thức và vai trò của công tác quản lý di tích Thành cổ Sơn Tây, khóa luận sẽ khảo sát, phân tích, đánh giá những kết quả đạt được và hạn chế trong công tác quản lý di tích Thành cổ Sơn Tây.

Nhằm góp phần công sức của mình cùng với Đảng và Nhà nước để bảo vệ, tôn tạo, gìn giữ phát triển các di tích lịch sử văn hóa.

Trên cơ sở tìm hiểu về đường lối của Đảng và Nhà nước trong vấn đề bảo vệ các di tích lịch sử, tìm hiểu và phân tích công tác quản lý di tích Thành cổ Sơn Tây, người viết đưa ra một số giải pháp nhằm hoàn thiện và nâng cao hiệu quả quản lý di tích, bảo vệ vốn văn hóa của dân tộc.

3. Đối tượng và phạm vi nghiên cứu

- Đối tượng nghiên cứu : Quản lý di tích Thành cổ Sơn Tây
- Phạm vi nghiên cứu: Di tích Thành cổ Sơn Tây, Hà Nội.

4. Phương pháp nghiên cứu

Khóa luận được hoàn thành dựa trên cơ sở các phương pháp như:

- Phương pháp quan sát

Quan sát được những du khách đến đây ra sao, thành phần như thế nào? Các đoàn khách đi theo tour hay tự đi?

Quan sát được việc quản lý di tích và việc vệ sinh môi trường, cách xử lý rác thải

Quan sát về trật tự an ninh và giao thông xung quanh và trong Thành cổ Sơn Tây.

- Phương pháp điền dã

Đi thực tế tại điểm di tích Thành cổ Sơn Tây.

- Phương pháp nghiên cứu tài liệu

Nghiên cứu một số tài liệu liên quan đến đề tài, thu thập được một số tài liệu tham khảo nhằm có thêm kiến thức cho đề tài hoàn thiện hơn.

5. Đóng góp của đề tài

Đề tài đóng góp một phần kiến thức về nghiên cứu bước đầu trong quản lý di tích Thành cổ Sơn Tây

- Về mặt lý luận : Đề tài làm rõ được vấn đề vai trò của Nhà nước trong việc quản lý các di sản văn hóa của dân tộc nói chung và các di tích lịch sử văn hóa nói riêng.
- Về mặt thực tiễn : Những vấn đề được đề cập trong đề tài sẽ góp phần nhỏ vào việc thông tin và giải quyết những vấn đề thực tiễn và sinh động đang diễn ra trong khung cảnh đổi mới nói chung và ở di tích Thành cổ Sơn Tây nói riêng. Tiếp cận mang tính tổng quan về hiện trạng cũng như công tác quản lý di tích Thành cổ Sơn Tây.

Có thể trở thành tài liệu tham khảo cho những nhà quản lý tại di tích này và những nhà quan tâm đến khi di tích Thành cổ Sơn Tây.

6. Bố cục của đề tài

Ngoài phần mở đầu, kết luận, tài liệu tham khảo, phụ lục. Đề tài gồm có 3 chương:

Chương 1: Cơ sở lý luận và tổng quan di tích thành cổ Sơn Tây.

Chương 2: Thực trạng công tác quản lý di tích thành cổ Sơn Tây, Hà Nội.

Chương 3: Nâng cao hiệu quả quản lý di tích thành cổ Sơn Tây, Hà Nội.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Bộ Văn hóa - thông tin (2001), *Quyết định 1706/2001/QĐ-BVHTT ngày 24/7 của Bộ Văn hóa – Thông tin về phê duyệt quy hoạch tổng thể bảo tồn và phát huy giá trị di tích lịch sử - văn hóa và danh lam thắng cảnh*, Hà Nội
2. Đặng Văn Bài (1995), *Vấn đề quản lý nhà nước trong lĩnh vực bảo tồn di tích*, tạp chí văn hóa thông tin số 2.
3. Trịnh Ngọc Chung (2008), *Quản lý nhà nước đối với di sản văn hóa trong thời kỳ hội nhập*, Luận văn thạc sỹ quản lý văn hóa, Trường Đại học Văn hóa Hà Nội.
4. *Các hiến chương quốc tế về bảo tồn và trùng tu* (2004), Nxb Xây dựng, Hà Nội
5. Cục Di sản văn hóa, *Một con đường tiếp cận di sản văn hóa*, tập 4, Nxb Thế giới, Hà Nội
6. Lê Ngọc Dũng (2005), *Tổ chức, quản lý và khai thác các di tích và danh thắng ở Việt Nam trong cơ chế thị trường*, Nxb Văn hóa thông tin, Hà Nội.
7. Nguyễn Văn Hy (2005), *Văn hóa và quản lý văn hóa*, Trường Đại học Văn hóa Hà Nội.
8. Ngô Huy Huỳnh (1998), *Lịch sử kiến trúc Việt Nam*, Nxb Văn hóa Thông Tin.
9. Phan Khanh (1994), *Vấn đề quản lý di tích trong môi trường đô thị hiện đại*, Hà Nội di tích và văn vật, Nxb Văn hóa thông tin, Hà Nội.
10. Lê Hồng Lý (2010), *Quản lý di sản văn hóa với phát triển du lịch*, Nxb Đại học Quốc gia Hà Nội.
11. *Luật Di sản văn hóa và các văn bản hướng dẫn thực thi* (2003), Nxb Chính trị Quốc gia, Hà Nội

12. Nguyễn Tiến Lộc (2011), *Quản lý di tích lịch sử văn hóa trên địa bàn Đông Anh, Hà Nội hiện nay*, Luận văn thạc sỹ quản lý văn hóa, Trường Đại học Văn hóa Hà Nội.
13. Nhiều tác giả (2007), *Di tích Thành cổ Sơn Tây*, Nxb Văn hóa Thông tin.
14. Lê Thị Thu Phượng (2010), *Quản lý di tích danh thắng Hồ Thác Bà tỉnh Yên Bái*, Luận văn thạc sỹ quản lý văn hóa, Trường Đại học Văn hóa Hà Nội.
15. Trương Hữu Quýnh – Nguyễn Minh Tường (1998), *Bảo tồn, tôn tạo và xây dựng di tích lịch sử - văn hóa Đường Lâm*, Nxb Văn hóa Thông tin.
16. Dương Văn Sáu (2008), *Di tích lịch sử - văn hóa và danh thắng Việt Nam*, Nxb Đại học Quốc gia, Hà Nội.
17. Lưu Minh Trị, Vũ Quang Du (2006), *Di tích cách mạng kháng chiến trên địa bàn Hà Nội*, Nxb Hà Nội.
18. Hoàng Thị Vân, *Quản lý di tích lịch sử Lam Kinh huyện Thọ Xuân, tỉnh Thanh Hóa*, Luận văn thạc sỹ quản lý văn hóa, Trường Đại học Văn hóa Hà Nội.